

Ioana Crăciunescu, Angela Chiuaru, Sanda Băncilă, Gilda Marinescu, Napoleon Crețu, Adrian Mazarache și Ștefan Pisoschi în „A opta zi dis-de-dimineață” de Radu Dumitru

prima parte a piesei își află circumstanțele convenite. Datele cuprinse în text, date foarte bine puse în valoare de spectacolul Magdei Bordeianu dacă nu-l consacră pe Radu Dumitru îl confirmă ca un promițător dramaturg de la care sînt de așteptat scrieri în care personalitatea lui să se elibereze de complexul experiențelor literare. Autorul nu a oferit interpreților, cu o singură mare excepție, decît posibilitatea unor crochiuri, pe care toți le-au izbutit într-o disciplină de colectiv care-i onorează Marea excepție, rolul Femeii cu baloane, s-a întilnit cu o altă mare excepție, admirabila actriță Gilda Marinescu. Stăpînă pe toată gama mijloacelor sale, capabilă să dea vibrație celei mai banale vorbe rostite, străbătînd cu mobilitate toate treptele trăirilor interioare, interpreta a purtat cu strălucire povara rolului și autorul datorează totul șansei de a o avea în distribuție și încă în rolul cel mai adînc și amplu împlinit.

**Teatrul de Stat
„Valea Jiului”
din Petroșani**

AMURGUL ACELA VIOLET

de I. D. Sîrbu

La ceasul cînd se fac bilanțurile stagiunii, încă se mai anunță prin țară premîere despre care nu vom putea spune cărui sezon teatral aparțin. Se joacă o dată sau de două ori acum, se reiau în toamnă, și partea proastă e că peste vacanță își pierd prospețimea, ba chiar interesul, instalîndu-

se, resemnate, în plutonul relucrilor. Nu e bine deloc, mai ales cînd e vorba de premiera unei piese românești, mai ales cînd e vorba de o piesă cu o problematică contemporană, de o piesă despre oameni ai zilelor noastre. Piesa contemporană obligă, iar lansarea ei, plasarea în cele mai favorabile circumstanțe ale stagiunii e cea dintîi dintre obligațiile unui teatru. Spun toate acestea pentru că nu văd cum e avantajată piesa lui I. D. Sirbu, reprezentată fiind o dată doar la Petroșani și, încă o dată doar, la reședința județului. Cum se va prezenta ea în continuare, începînd din toamnă, nu e greu de ghicit. Acest gest de, să-i spun stîngăcie organizatorică, diminuează meritul teatrului de a se fi ostenit s-o prezinte în premieră pe țară. De fapt, în cazul nostru, și noțiunea de premieră pe țară e relativă, piesa fiind prezentată cu puțină vreme în urmă la teatrul T.V., într-o versiune nu substanțial diferită de cea văzută de noi la Petroșani și cu un alt titlu, *Întoarcerea tatălui risipitor*, la fel de nefericit ca și cel de acum: *Amurgul acela violet*. Nici unul nici altul din titluri nu vizează substanța piesei. Nu relevă semnificația de idei, ci punctează a mîrginaș preocupările dramaturgului de a cuprinde o lume de personaje cu o existență specifică. Tatăl, risipitor cu viața lui de familie, deloc risipitor cu existența lui socială plină de rosturi, se întoarce peste mulți ani să-și regăsească dragostea din tinerețe pe care o credea pierdută și dă peste un fiu, acum mare și o femeie, acum înaintată în vîrstă, care-l resping. Din acest moment tatăl devine pînă la final un personaj adiacent, un martor pasiv al întîmplărilor care constituie miezul conflictului. Căci miezul adevărat al conflictului e altul: fiul, vrednic descendent al unei familii de mineri, se simte vinovat de moartea unui tovarăș al său, pierit într-un accident de mîină. Cu bărbăție și cinste, cu un gest de înaltă semnificație etică, fiul, pe numele lui Ștefan Socol, provoacă o anchetă pentru stabilirea fără echivoc a vinovăției sale. Procurorul stabilește riguros că Ștefan Socol nu poartă vina pentru accidentul petrecut și sentimentul vinovăției tînărului capătă sensul mai înalt, mai conștient, al simțului răspunderii comuniste pe care fiecare miner îl are pentru viața ortacului său. În jurul acestei întîmplări de adîncă semnificație și dramatică desfășurare, gravitează alte numeroase fapte de viață, atitudini, gesturi revelatoare pentru existențele umane implicate în conflict, dezvăluind o lume aparte, inedită. Sintem martorii dramei Silviei Socol, cutremurată la gîndul vinovăției fiului ei, dar mîndră de atitudinea lui morală; ni se înfățișează un bătrîn miner, Ion Socol, traumatizat de nemiloase experiențe de viață dar neclintit în cinstea și demnitatea lui de muncitor; avem apoi prilejul s-o vedem pe logodnica lui Ștefan Socol, gata să facă față oricărei încercări; mai întîlnim o specie de scrii-

tor carierist, izgonit de această lume, și o logodnică de profesie desprinzîndu-se de acest scriitor și aderînd la marea familie a minerilor; mai sînt și alte personaje cu sarcini dramatice mai însemnate sau nu, nu toate egale de importante în ilustrarea problematicii piesei, unele chiar de prisos, altele stînjinite în prezența lor palidă. Pentru că trebuie s-o spun, piesa, în ciuda indubitabilului interes tematic, în ciuda ridicatei valori literare și a priceperii lui I.D. Sirbu de a conferi teniune dramatică, de a transmite emoție, de a provoca reacție participativă, este scrisă fără o prea severă preocupare pentru unitatea de structură a conflictului. Inevitabil, spectacolul Letiției Popa împrumută ceva din această rătăcire pe vreo paisprezece tablouri și cu vreo optsprezece personaje implicate în acțiune. Ceea ce a izbutit cel mai bine regizoarea, cu substanțiala contribuție a scenografului Vasile Roman, a fost să asigure cursivitatea acțiunii, fluiditate, flexibilitate trecerii de la un tablou la altul, de la un moment dramatic la cel următor printr-un decor de lumină de maximă funcționalitate și de adevărată valoare plastică, expresivă. Experiența din televiziune și-a spus generos cuvîntul. Era loc pentru mai bine în munca cu actorul, în înfățișarea mai complexă, mai subtilă, mai de substanță a personajelor, prezentate în spectacol prea ostentativ, prea deschis, prea enunțat. Dar, să fim drepti, răspunderea neîmplinirilor cade și pe umerii lui I.D. Sirbu.

★

Sînt de reținut unele bune realizări actoricești, dintre care cea a lui Dan Țicobăniței în rolul lui Ștefan Socol, se cuvine subliniată pentru sobrietate, intensitate emoțională, siguranță în distribuirea accentelor dramatice. În rolul Silviei Socol, Elisabeta Belba a avut foarte bune momente în înfățișarea dramaticei încercări pe care o străbate personajul său. Corect, reținut, dar evident stînjinit de lipsa de consistență a rolului, a fost Dumitru Drăcea, tatăl risipitor. Mai nesigură la început, din ce în ce mai stăpîină pe sine, a evoluat Maria Junghietu în rolul învătătoarei Sanda, logodnica lui Ștefan Socol. Buni, dar greu de integrat altei calificări din pricina simplității personajelor pe care le-au interpretat, au fost Corvin Alexe, Valer Donca, Florin Plaur, Mihai Clîta, Nicolae Gherge și tinerii Vlad Vasiliu și Cristian Drăgulănescu. Două momente deosebite, de adîncă sensibilitate, de autentică forță tragică, a izbutit Paulina Codreanu, interpreta văduvei celui pierit în accident.

Virgil Munteanu